Prioriteiten en mogelijke actiepunten voor mantelzorgers in België

Verslag van de studiedag van 20 november 2025 georganiseerd door het Fonds Dr. Daniël De Coninck

Inhoudsopgave

Context **2**

Inleiding **3**

1. Van fragmentatie naar continuïteit in het mantelzorgtraject **4**

2. Impact van het statuut van mantelzorger versterken **6**

3. Respijtzorg toegankelijker maken en drempels wegwerken **7**

4. Erken mantelzorgers als partner in de zorg: investeer in samenwerking en coördinatie **9**

5. Mantelzorg en duurzaam werk helpen combineren **11**

6. Versterk de zichtbaarheid en erkenning van jonge mantelzorgers **13**

Besluit **15**

Context

In België ondersteunen honderdduizenden mensen elke dag een naaste die ziek is, met een handicap leeft, minder zelfredzaam wordt of kampt met geestelijke gezondheidsproblemen. Deze mantelzorgers hebben een essentiële rol in ons zorg- en solidariteitssysteem. Toch blijft hun realiteit nog te vaak onzichtbaar, versnipperd en onvoldoende erkend.

Het Fonds Dr. Daniël De Coninck, beheerd door de Koning Boudewijnstichting, besliste daarom om de verschillende stakeholders samen te brengen op 20 november 2025: mantelzorgers, mantelzorgorganisaties, eerstelijnsprofessionals, onderzoekers, beleidsmakers.

Deze dag van uitwisseling en reflectie, georganiseerd in samenwerking met de mantelzorgplatformen in Vlaanderen, Wallonië en Brussel, bevestigde de omvang van de uitdagingen waarmee mantelzorgers worden geconfronteerd. De gesprekken benadrukten onder meer de ongelijkheid in toegang tot rechten en ondersteuning, de hoge emotionele en praktische belasting, de complexiteit van de zorgcoördinatie, het tekort aan respijtmogelijkheden, de moeilijkheden om zorg en werk te combineren en de ontoereikende erkenning van jonge mantelzorgers.

Aan de hand van de resultaten van deze dag, gebundeld in dit rapport, zal het Fonds De Coninck bepalen hoe het zijn engagement en steun voor mantelzorgers in de eerstelijnszorg verder kan versterken.

Inleiding

Mantelzorg is een structurele pijler van onze gezondheids- en welzijnszorg. Mantelzorgers dragen dagelijks bij aan de continuïteit van ondersteuning en maken hulp toegankelijk waar professionele dienstverlening tekortschiet of ontbreekt. Mantelzorg blijft vaak onvoldoende zichtbaar en erkend, en de impact op het welzijn, de draagkracht en het leven van mantelzorgers kan groot zijn. Aandacht voor mantelzorg is daarom niet alleen van belang vanuit het perspectief van zorg en ondersteuning, het is ook een breder maatschappelijk en beleidsvraagstuk van welzijn, participatie en sociale rechtvaardigheid.

Tegen die achtergrond organiseerde het Fonds Dr. Daniël De Coninck, beheerd door de Koning Boudewijnstichting, op 20 november 2025 een rondetafel over mantelzorg in Brussel. Ongeveer 60 deelnemers – mantelzorgers, mantelzorgorganisaties, professionele zorgorganisaties, onderzoekers en beleidsmakers – kwamen samen om de voornaamste uitdagingen in het domein te verkennen, en te bespreken welke rol de Koning Boudewijnstichting kan opnemen om deze aan te pakken.

De dag was opgebouwd rond zes thema's: het mantelzorgtraject, het statuut van de mantelzorger, het recht op respijt, de zorgcoördinatie en de relatie met professionals, de combinatie van mantelzorg en werk, en jonge mantelzorgers. Per thema werkten de deelnemers in groepen van ongeveer tien personen, met voor elk thema zowel Nederlandstalige als Franstalige groepen en tolken ter ondersteuning van de tweetalige plenaire terugkoppelingen.

Elke themagroep nam deel aan twee opeenvolgende workshops. De eerste workshop bestond uit een fishbowl-discussie, waarbij een beperkte groep deelnemers in een binnenkring in gesprek ging over de sterktes, knelpunten, noden en prioriteiten binnen het thema. De overige deelnemers volgden vanuit de buitenkring en konden op elk moment aansluiten bij het gesprek.

Tijdens de tweede workshop werd via de brainwriting-methode onderzocht welke rol de Koning Boudewijnstichting kan opnemen. Deelnemers formuleerden eerst individueel ideeën, die vervolgens door anderen werden aangevuld, verfijnd en verder uitgewerkt. Tot slot werden de voorstellen geclusterd en via een stemronde geprioriteerd.

Dit rapport bundelt de belangrijkste vaststellingen en aanbevelingen die per thema uit deze discussies kwamen. Het biedt geen exhaustief verslag van alle gesprekken, maar een synthese van gedeelde inzichten, geformuleerd als bouwstenen voor beleidsreflectie en actie. De ervaringen en de perspectieven van de deelnemers vormen daarbij de kern van deze rapportage.

1. Van fragmentatie naar continuïteit in het mantelzorgtraject

Het mantelzorgtraject is vaak een lange weg die mettertijd ook evolueert: van de eerste zorgsituaties en de zoektocht naar een diagnose, over periodes van langdurige zorg en begeleiding, tot de periode na de mantelzorg. Deelnemers beschrijven het voortraject als een lange, onduidelijke en weinig zichtbare fase. Doorheen het mantelzorgtraject nemen mantelzorgers vaak de dagelijkse organisatie en zorg op zich, terwijl er onvoldoende aandacht en ondersteuning is voor hun eigen welzijn. Ook de samenwerking met gezondheids- en welzijnsprofessionals verloopt niet altijd consistent. In de post-mantelzorgfase kunnen eenzaamheid, isolement, rouw en verwerking op de voorgrond treden. Bepaalde groepen zijn daarbij extra kwetsbaar, zoals jonge mantelzorgers en mantelzorgers van personen met geestelijke gezondheidsproblemen. Voor mantelzorgers blijft het traject bovendien te vaak gekenmerkt door ongelijke toegang en beperkte continuïteit: of ze ondersteuning vinden en krijgen, hangt nog te vaak af van context en toeval.

Actiepunten

- **Zet in op vroegtijdige informatie en proactieve betrokkenheid**
  Zet in op vroegtijdige informatieverstrekking en sensibiliseer gezondheids- en welzijnsprofessionals om mantelzorgers tijdig te herkennen, te betrekken en te ondersteunen. Veranker bij professionals de reflex om op scharniermomenten mantelzorgers in rekening te nemen.
- **Voorzie in een centraal aanspreekpunt**
  Creëer één neutraal, overkoepelend startpunt voor mantelzorgers dat snel oriënteert en gericht doorverwijst.
- **Versterk zorgcontinuïteit en informatiedoorstroming**
  Versterk de informatiedoorstroming en afstemming tussen betrokken diensten en gezondheids- en welzijnsprofessionals doorheen het zorgtraject, zodat mantelzorgers bij overgangsmomenten niet telkens opnieuw hun situatie moeten toelichten, met respect voor de geldende privacykaders.
- **Bestendig emotionele ondersteuning doorheen en na het mantelzorgtraject**
  Voorzie in een structureel aanbod aan emotionele ondersteuning doorheen het volledige mantelzorgtraject en versterk het ondersteuningsaanbod na afloop van de zorgsituatie, met bijzondere aandacht voor rouw- en verwerkingsnoden, lotgenotencontact en psychologische ondersteuning.

- **Versterk respijtzorg en opvangmogelijkheden**
  Breng lacunes in het aanbod en de bekendheid van respijtzorg in kaart, versterk het aanbod waar mogelijk en verlaag drempels tot gebruik via normalisering en heldere communicatie.
- **Verminder versnippering en administratieve complexiteit**
  Stem regelgeving, bevoegdheden en administratieve processen beter op elkaar af, zodat mantelzorgers bij het opnemen van hun zorgrol niet financieel of administratief worden benadeeld.
- **Ondersteun lokaal maatwerk met gerichte sturing**
  Voorzie in ruimte voor lokaal maatwerk, maar ontwikkel indicatoren die lokale besturen helpen om gerichter in te zetten op de noden van mantelzorgers.

2. Impact van het statuut van mantelzorger versterken

Het statuut van mantelzorger is een belangrijke stap vooruit. De rol van mantelzorgers wordt er officieel mee erkend. Deelnemers wezen wel op de kloof tussen die symbolische erkenning en de concrete invulling ervan. Het statuut is te weinig bekend, de voordelen lijken beperkt of versnipperd, en voor veel mantelzorgers is de toegang nog altijd complex. De initiatieven en de ondersteuningsmaatregelen verschillen bovendien sterk van instelling tot instelling en van regio tot regio, wat de overzichtelijkheid en de slagkracht van het systeem beperkt. Volgens de deelnemers is het nodig om de impact van het statuut te versterken door op verschillende vlakken tegelijk te werken.

Actiepunten

- **Zorgen voor duidelijke rechten en bescherming voor mantelzorgers**
  De sociale en juridische bescherming van mantelzorgers versterken en het wettelijke kader verduidelijken voor bepaalde zorgtaken die zij opnemen.

- **Van het statuut van mantelzorger een toegangspoort tot ondersteuning maken**
  Ruimer bekendheid geven aan het statuut van mantelzorger en sterker inzetten op een proactieve aanpak, zodat de toegang tot informatie en de ondersteuning niet alleen afhangen van de mantelzorger zelf.

- **De toegang tot rechten voor mantelzorgers vereenvoudigen en verduidelijken**
  De informatie over het statuut en de bijhorende ondersteuningsmaatregelen op één plaats samenbrengen, onder meer via één centraal aanspreekpunt en een helder overzicht van bestaande rechten en initiatieven.

- **Het statuut institutioneel bestendigen**
  De rol van de mutualiteiten bij de uitvoering van het statuut verduidelijken en versterken, onder meer via gerichte financiering, duidelijke opdrachten en een proactievere aanpak bij het informeren en begeleiden van mantelzorgers.

- **Professionals en mantelzorgers beter uitrusten**
  Meer inzetten op opleiding en sensibilisering van professionals, en op mechanismen die mantelzorgers vlotter de weg wijzen naar beschikbare diensten en ondersteuning.

- **De initiatieven rond het statuut bestendigen**
  De noden van mantelzorgers beter in kaart brengen, bestaande initiatieven zichtbaarder maken, goede praktijken ruimer verspreiden, en mantelzorgers betrekken bij de uitwerking van beleid en ondersteuningsmaatregelen die hen aanbelangen.

3. Respijtzorg toegankelijker maken en drempels wegwerken

Mantelzorgers hebben respijtzorg nodig om hun gezondheid te beschermen, hun professionele leven vol te houden, hun sociale leven te vrijwaren, en hun engagement op de lange termijn draaglijk te houden. Toch wezen de deelnemers op verschillende drempels die het gebruik van respijtzorg bemoeilijken. Het aanbod is divers, maar ontoereikend. Bovendien zijn er grote verschillen naargelang de regio en de situatie. De toegang tot respijtzorg wordt ook bemoeilijkt door de versnipperde informatie, de wachtlijsten, de soms hoge kosten, de zware administratieve last en vaak weinig flexibele systemen. Daar komen emotionele, sociale en culturele drempels bij, zoals schuldgevoelens of moeilijkheden om bestaande oplossingen te vinden. Volgens de deelnemers is het daarom nodig om het recht op respijtzorg ook in de praktijk waar te maken, door op verschillende vlakken tegelijk in te zetten.

Actiepunten

- **Het aanbod aan respijtzorg uitbreiden en verruimen**
  Investeren in een beter gefinancierd, ruimer, flexibeler en beter afgestemd aanbod van respijtzorg, onder meer door de toegankelijkheid ervan te verbeteren en meer oplossingen aan te bieden voor ‘s avonds, in het weekend of in noodsituaties.

- **Respijtzorg zichtbaarder maken en de toeleiding verbeteren**
  De informatie en de communicatie over het respijtaanbod versterken, onder meer door informatie beter te bundelen, duidelijke aanspreekpunten op te zetten en begrijpelijke taal te gebruiken voor mantelzorgers en professionals.

- **De organisatie van respijtzorg beter coördineren en structureren**
  De samenwerking tussen initiatieven verbeteren en de rollen van de betrokkenen duidelijker afbakenen, vooral op lokaal niveau, zodat mantelzorgers vlot de weg vinden naar respijtzorg en professionals beter ondersteund worden in hun begeleidende rol.

- **Meer inzetten op bewustmaking en expertise rond respijtzorg**
  Professionals opleiden en betrokkenen sensibiliseren, onder meer in de zorg, het welzijnswerk, het onderwijs en de arbeidswereld, zodat de nood aan respijtzorg sneller herkend wordt en mantelzorgers beter en sneller worden doorverwezen naar bestaande initiatieven.

- **Drempels verlagen en mantelzorgers proactiever ondersteunen**
  Meer proactieve benaderingen ontwikkelen om de nood aan respijtzorg vroeger in het zorgtraject te detecteren, het taboe rond respijtzorg te doorbreken en

meer rekening te houden met de reële belasting van mantelzorgers bij de toegang tot ondersteuning.

- **Lokale netwerken en lotgenotensteun versterken**
  Lokale initiatieven en vormen van steun tussen mantelzorgers onderling ondersteunen, zoals praatgroepen, vrijwilligersinitiatieven en lotgenotencontact. Zulke initiatieven helpen het isolement te doorbreken, en zijn een waardevolle aanvulling op andere vormen van respijtzorg.

4. Erken mantelzorgers als partner in de zorg: investeer in samenwerking en coördinatie

Mantelzorgers vervullen een centrale rol in het zorgnetwerk. Zij kennen de zorgvrager door en door, nemen uiteenlopende zorgtaken op zich, coördineren afspraken en bewaken de samenhang en de continuïteit van de zorg. Tegelijk verloopt de samenwerking tussen mantelzorgers en gezondheids- en welzijnsprofessionals niet altijd optimaal. Mantelzorgers worden niet steeds gehoord of volwaardig betrokken, en de communicatie en de informatiedeling verlopen vaak versnipperd. Ook voor professionals is de context complex: tijdsdruk, onduidelijkheid over hoe mantelzorgers adequaat te erkennen en te betrekken, en een gefragmenteerd ondersteuningslandschap bemoeilijken de samenwerking. Deelnemers signaleren daarbij belangrijke lacunes. Zo wordt professionele ondersteuning soms afgebouwd zodra mantelzorg aanwezig is, en houden inschalingen impliciet rekening met de beschikbaarheid van mantelzorg, zonder echter voldoende aandacht voor de draagkracht van de mantelzorger. Zowel mantelzorgers als professionals botsen op het versnipperde systeem, gekenmerkt door doorverwijzingen zonder opvolging en gebrekkige afstemming tussen diensten, sectoren en regio's. Deelnemers pleiten voor een benadering waarin zorgvrager en mantelzorger als duo worden benaderd binnen een ruimer netwerk, en voor een coördinerend aanspreekpunt dat de continuïteit en de samenhang van het traject versterkt.

Actiepunten

- **Zet in op opleiding en competentieversterking**
  Veranker mantelzorg structureel in basisopleidingen, vervolgopleidingen en bijscholing via een doorlopende leerlijn die gezondheids- en welzijnsprofessionals ondersteunt in het herkennen, erkennen en betrekken van mantelzorgers.
- **Verstevig een mensgerichte en relationele benadering**
  Stimuleer een open en mensgerichte basishouding waarbij zorgvrager en mantelzorger worden benaderd als verbonden actoren binnen een ruimer zorgnetwerk. Zet in op duidelijke rolafbakening en structurele samenwerking, met respect voor de mogelijkheden, de noden en de grenzen van mantelzorgers en zorgvragers.
- **Versterk de driehoeksrelatie van zorgvrager, mantelzorger en professional**
  Bevorder dialoog en afstemming tussen zorgvragers, mantelzorgers en professionals, ook in contexten waar dit extra complex is, zoals de geestelijke gezondheidszorg. Zet in op duidelijke rolverdeling en structurele samenwerking.

- **Versterk coördinatie en zorgcontinuïteit**
  Voorzie in een coördinerend aanspreekpunt dat informatie, rechten en ondersteuning bundelt en de administratieve belasting vermindert. Help regio's, sectoren en instellingen beter af te stemmen, zodat trajecten niet breken bij overgangs- of doorverwijsmomenten.
- **Maak administratieve vereenvoudiging en tijd tot randvoorwaarden**
  Verminder de administratieve belasting voor professionals en mantelzorgers, zodat meer ruimte ontstaat voor relationeel werken. Voorzie in voldoende tijd, middelen en personeelscapaciteit om de samenwerking met zorgvragers en mantelzorgers kwaliteitsvol vorm te geven.
- **Investeer in ondersteuning van mantelzorgers als hefboom voor draagkracht**
  Voorzie in snelle, laagdrempelige en flexibele ondersteuning voor mantelzorgers om overbelasting te voorkomen. Ontwikkel een toegankelijk ondersteuningsaanbod voor, tijdens en na het zorgtraject.
- **Versterk bestaande werkzame praktijken en vermijd projectmatige versnippering**
  Investeer prioritair in bestaande initiatieven en praktijken die hun meerwaarde aantonen. Zet in op structurele verankering, gerichte optimalisering en betere afstemming van het aanbod, en vermijd bijkomende versnippering door een opeenstapeling van losse projecten.

5. Mantelzorg en duurzaam werk helpen combineren

Veel mantelzorgers combineren hun zorgtaken met een baan, een gezinsleven en andere verantwoordelijkheden. De deelnemers wezen erop hoe kwetsbaar dat evenwicht vaak is. Sommige organisaties ontwikkelen wel inspirerende praktijken, maar de mogelijkheid om een baan en mantelzorg te combineren hangt nog sterk af van de werkomgeving en de *goodwill* van werkgevers. Mantelzorgers botsen op een gebrek aan flexibiliteit op het werk, beperkte kennis van ondersteuningsmaatregelen en het risico op stigmatisering of schuldgevoelens wanneer ze vragen om aanpassingen. Ook verlofstelsels en sociale beschermingsmaatregelen blijken vaak onvoldoende afgestemd te zijn op zorgsituaties die lang kunnen aanslepen. Volgens de deelnemers is het daarom nodig de voorwaarden te versterken die mantelzorgers toelaten hun baan te behouden terwijl ze zorg opnemen.

Actiepunten

- **Werk beter combineerbaar maken met mantelzorg**
  Meer aandacht besteden aan mantelzorg in het HR-beleid en in de organisatiecultuur, onder meer door flexibelere werkvormen mogelijk te maken en interne ondersteuning voor mantelzorgers uit te bouwen.
- **Sociale bescherming en financiële steunmaatregelen versterken**
  Verlofstelsels en financiële compensaties beter afstemmen op de economische en de professionele gevolgen van mantelzorgsituaties.
- **Mantelzorgers ondersteunen om aan het werk te blijven**
  Voorwaarden creëren die mantelzorgers toelaten hun baan op de lange termijn vol te houden, onder meer door loopbaanwissels te vergemakkelijken en ondersteuning uit te bouwen die de zorglast helpt verlichten.
- **Mantelzorg meer erkenning en zichtbaarheid geven in de samenleving en op de werkvloer**
  Grootschalige sensibiliseringsacties opzetten om de realiteit van mantelzorg beter bekend te maken, vooral bij werkgevers en organisaties, en zo taboes en stigmatisering helpen te doorbreken.

- **Actoren van de arbeidsmarkt meer betrekken en hun expertise versterken**
  HR-diensten, vakbonden, arbeidsartsen, adviserend artsen en organisaties rond werk en re-integratie beter opleiden en ondersteunen, zodat zij mantelzorgsituaties sneller herkennen, werknemers gericht kunnen doorverwijzen en passende aanpassingen helpen mogelijk te maken.
- **De vaardigheden die mantelzorgers ontwikkelen erkennen en waarderen**

Competenties die mensen opbouwen via mantelzorg beter erkennen, onder meer door ze mee te nemen in loopbaantrajecten en systemen voor erkenning van verworven competenties.

6. Versterk de zichtbaarheid en erkenning van jonge mantelzorgers

Jonge mantelzorgers groeien op in een context waarin een naaste langdurig ziek is, een handicap heeft of kampt met psychische problemen of verslaving. Ze nemen daarbij vaak, expliciet of impliciet, zorgtaken en verantwoordelijkheden op zich. Deze groep blijft nog te vaak onder de radar. Voor veel jonge mantelzorgers maakt de zorgsituatie deel uit van het dagelijks leven, waardoor zij zichzelf niet als mantelzorger zien en niet spontaan ondersteuning zoeken. Ook scholen, hulpverleners en andere professionals herkennen signalen niet altijd tijdig. Nochtans kan jonge mantelzorg gepaard gaan met belangrijke risico's, zoals stress, vermoeidheid, verminderde onderwijskansen en sociale isolatie. Tegelijk beschikken jonge mantelzorgers over waardevolle vaardigheden, veerkracht en ervaringskennis. Hoewel de aandacht voor deze doelgroep groeit en er steeds meer initiatieven ontstaan, blijft de toegang tot structurele ondersteuning volgens de deelnemers ongelijk. In het bijzonder binnen het lager en het secundair onderwijs is de ondersteuning nog sterk afhankelijk van de context en van de mate waarin scholen hier actief op inzetten.

Actiepunten

- **Versterk sensibilisering en vroegtijdige herkenning**
  Zet in op duurzame sensibilisering zodat jonge mantelzorgers zichzelf sneller herkennen en signalen in hun omgeving tijdig worden opgemerkt en erkend. Werk aan een genuanceerde beeldvorming die herkenning bevordert zonder te stigmatiseren, en integreer het thema in bestaande schoolprocessen en ondersteuningsstructuren.
- **Versterk toegankelijke en laagdrempelige ondersteuning en doorverwijzing**
  Voorzie in aanspreekpunten waar jonge mantelzorgers terechtkunnen en waar signalen tijdig worden opgepikt en leiden tot passende ondersteuning. Ontwikkel een flexibel en laagdrempelig aanbod op maat van jongeren, inclusief toegankelijke geestelijke gezondheidszorg. Waarborg daarnaast continuïteit in ondersteuning, rekening houdend met de uiteenlopende noden van jongeren en met veranderende ondersteuningsbehoeften doorheen het traject.
- **Veranker ondersteuning in het onderwijs structureel**
  Geef onderwijsinstellingen en onderwijsprofessionals gerichte handvatten, expertise en ondersteuning om jonge mantelzorgers tijdig te herkennen en passend te begeleiden. Ontwikkel een expliciet beleidskader of statuut, zodat ondersteuning minder afhankelijk is van individuele *goodwill* of lokale schoolcultuur.

- **Verduidelijk mandaten en verantwoordelijkheden**
  Maak duidelijke afspraken over wie welke rol en verantwoordelijkheid opneemt zodat ze niet worden doorgeschoven en jonge mantelzorgers niet tussen diensten vallen. Voorzie daarbij in de nodige mechanismen, randvoorwaarden en middelen om die rol ook echt te kunnen waarmaken.
- **Erken competenties en zorg voor flexibiliteit**
  Erken en valoriseer de vaardigheden en de ervaringskennis die jonge mantelzorgers ontwikkelen, en maak waar mogelijk ruimte voor flexibele oplossingen, bijvoorbeeld binnen school- en stagecontexten.
- **Veranker participatie structureel**
  Betrek jonge mantelzorgers en jongerenorganisaties structureel bij de ontwikkeling van beleid, lokale initiatieven en schoolbeleid, zodat maatregelen en ondersteuning aansluiten bij hun leefwereld en reële noden.

Besluit

Mantelzorgers dragen dag in dag uit een zorg die onbetaald blijft, vaak onzichtbaar is en zelden formeel erkend wordt. Ze nemen taken op die anders niet of nauwelijks ingevuld zouden worden, en doen dat veelal naast een baan, een gezin en een eigen leven. Hun bijdrage is reëel, structureel en onmisbaar voor onze gezondheids- en welzijnszorg, en ze heeft een even reële prijs: in tijd, in energie, in onderwijs- en/of loopbaankansen, in welzijn.

De vaststellingen en de aanbevelingen in dit rapport wijzen duidelijk in dezelfde richting: de ondersteuning van mantelzorgers is vandaag nog te vaak ongelijk en te veel afhankelijk van de context. Of mantelzorgers ondersteuning vinden en krijgen, hangt nog te sterk af van woonplaats, situatie en van de actoren met wie zij in contact komen. De huidige situatie toont bovendien aan dat wie zorg opneemt, daarbij financieel of professioneel nadelen kan ondervinden. Deelnemers benadrukken dat langdurige mantelzorg alleen houdbaar kan zijn wanneer er voldoende aandacht is voor de draagkracht van mantelzorgers, voor toegang tot respijt en voor een statuut dat daadwerkelijk toegang geeft tot ondersteuning en erkenning.

Erkenning begint met zichtbaarheid. Mantelzorgers moeten zichzelf kunnen herkennen in een systeem dat hen kent, en professionals moeten hen tijdig kunnen signaleren en ondersteunen. Vandaag blijven bepaalde groepen nog te vaak buiten beeld, onder meer jonge mantelzorgers, mantelzorgers in de geestelijke gezondheidszorg en werkende mantelzorgers. Deelnemers benadrukken daarom het belang van een mantelzorgreflex bij gezondheids- en welzijnsprofessionals, van een centraal aanspreekpunt en van een doorlopend en gecoördineerd traject van ondersteuning. Dit is geen bijkomende luxe, dit zijn essentiële randvoorwaarden voor een meer samenhangende en toegankelijke zorgcultuur.

De aanbevelingen in dit rapport vormen geen losse wensen, maar ze zijn de neerslag van wat de deelnemers gezamenlijk als urgent en noodzakelijk benoemen. Zij vragen om een beleid dat mantelzorg erkent als een gedeelde maatschappelijke verantwoordelijkheid, ook al wordt die vandaag nog vaak individueel gedragen. Investeren in mantelzorgers is investeren in de houdbaarheid van zorg en ondersteuning, in de participatiekansen van burgers en in een samenleving die inzet op inclusie en sociale rechtvaardigheid.

Thuis in de eerste lijn
FONDS DR. DANIËL DE CONINCK
HO GENT
ULB
Koning Boudewijnstichting